

сваке златне и сребрне нити, а оне, заједно са другим нитима, чине арабеску, дефинишу форму и преливају се у хармоничну, поетски развијену линију као што се монаси наших средњовековних манастира као појединци преливају у душу манастирског братства тек онда када свако од њих постане неко кроз другога!

Зато уметности и вештини филигранна нема краја! „Умешан занатлија може да „исплете“ све што се нацрта. Али мени, каже Цветковић, цртежи нису потребни. Узорни по којима радим исцртани су пре много векова на фрескама древних српских храмова, не само у Призрену, већ широм Косова и Метохије!“

Сребрна или златна нит, у рукама мајстора филигранна не понашају се као конац. Мора да се са тим нитима ради онако како се оне савијају, а не онако како мајстор хоће, као што и у свету природе и у руну овце мора да се поштује свака длака.

Заиста, када су стари Грци одлучили да крену у своју легендарну потеру за драгоценим и недостижним „златним руном“? То се, највероватније, догодило онда када су, у дугом временском периоду били стешњени на својим бродима и суочени са најстрашнијим искушењима - нападима лукавих, сурових и осветољубивих једнооких киклопа, селивом хладних орканских ветрова, врелином јар-

ког сунца, снагом узаврелих морских таласа.

Морали су, коначно, да закључе да их од свих тих напасти на отвореној пучини штите једино њихови прости сеоски кожуси начињени од обичног овчијег руна које су од памтивека носили пребачене преко рамена. Али, баш то руно у кожусима није обично јер свака овчија длака у њима савијена је и позлаћена хиљадугодишњим префињеним и стрпљивим радом природе и филигранирани на свој начин. Из тога су и настали и златни филигран и легенда о старим Грцима и „златном руно“.

ВРЕМЕ И СВЕВРЕМЕ

Каква су искуства за спомен времену, свевремену и човечанству оставили у литургијском појању Свети Сава и у леоновању космонаут Алексеј Архипович Леонов? Пре свега, ми морамо, каже познати психолог Карл Густав Јунг, одустати од концепта по коме се интелигенција, апстрактно мишљење и уопште свест везују за рад централног нервног система, за мозак. Јер, како објаснити интелигентно понашање бића која мозак немају?! „Зачуђујућа супериорност нижих животиња, у поређењу са човеком, уочава и истакнути физичар Нилс Бор, у коришћењу могућности природе за одржавање и ширење живота сигурно се често

може објаснити чињеницом да се код многих ових животиња не може уочити никакво свесно мишљење у нашем смислу речи.“

* * *

Интелигенција, дакле, није основно својство човека, јер човек, углавном, стварност перципира *pars pro toto* (део за целину), значи део по део, а не тотум про парте (целину за део). Зато је интелигентно сналажење човека могуће само у оквирима Космоса, који је по, дефиницији, коначан и ограничен, али не и у спознаји Свемира, који је, по дефиницији бесконачан и неограничен, у коме се Велики прасак и догодио, дакле, као само један у низу безброј сличних свемирских феномена.

Али, пошто нас све бржи развој науке и технике, и у овим временима, присиљава да увек о Ускрсу и васкрсењу Исуса Христа и Благодатног Огња, тражимо јаје у јајету, Космос у Свемиру и Свемир у Космосу, човек по нужности бива доведен у ситуацију да се, решавајући логичне законе који управљају Космосом, сусреће и са, за нас, нелогичним законима који управљају Свемиром.

* **

Тако се догодило да је млади совјетски официр, Алексеј Архипович Леонов, у време владавине атеистичке идеологије комунизма, као млади комуниста – космонаут,

управљао васионским бродом „ВАСХОД 2“ и, по задатку, 18. марта 1965. године, изашао из тог брода, што значи из космичког времена у Свевреме, из космичког у свемирски простор. Тада се догодила драматична ситуација. Леоновљев космички костим, који је под притиском надуван у космичком броду у чијој унутрашњости је такође владао одговарајући ваздушни притисак, као на Земљи, када је космонаут напустио космички брод, проширио се и набубрио зато што у Свемиру нема притиска! Ту ситуацију Леонов је схватио тек када је требало да се из Свемира врати у Космос (космички брод) и када је увидео да отвор на броду из кога је изашао није довољно широк да кроз тај отвор прође његов надувани космички костим. Тек тада су и научници и техничари на Земљи, када их је Леонов обавестио о проблему, схватили да су на Земљи размишљали *pars pro toto* (део за целину), а не *totum pro parte* (целина за део)!

* * *

Другим речима, целина ситуације, у том првом човековом искуству, у искорак у свемирско Свевреме, и није им могла бити позната! Зато је Леонов био препуштен сам себи да се у непредвиђеним и непредвидљивим околностима снађе како зна и уме. „Тако сам“, каже славни космонаут у једном интервјуу који је пренео и наш

лист „Политика“, „био принуђен да сам отварам вентиле на космичком оделу како бих смањио притисак и набубрелост космичког костима. Имао сам диван поглед на целу Земљину куглу која се чинила на дохват руке, али, док сам отварао вентиле, осетио сам у том тренутку и као да је нека велика и непозната сила била уз мене...“

* * *

Алексеја Архиповича Леонова, захваљујући инг. Миливоју Југину, упознао сам 29. априла 1995. године, када је, на челу делегације Руске Православне Цркве, посетио Београд како би присуствовао завршном и величанственом чину подизања велике куполе на храму Светог Саве.

Инг. Миливоје Југин, Миодраг Новаковић, Алексеј Леонов и инг. Момчило Симић